

1. Nomen *Podstatná jména*

Podstatná jména mají v němčině člen (určitý: der, das, die – nebo neurčitý: ein, ein, eine), který stojí před podstatným jménem a vyjadřuje jeho rod, číslo a pád. Němčina má 3 rody, 2 čísla a na rozdíl od češtiny jen 4 pády. Pro snadnější zapamatování používáme v 1. modulu v tabulkách vždy stejná barvy: rod mužský – modrá, rod střední – zelená, rod ženský – červená, množné číslo – žlutá.

V tabulkách uvádíme střední rod vedle mužského, protože se tvary obou rodů v němčině často shodují a toto pořadí usnadňuje učení. Totéž platí pro rod ženský a množné číslo.

1.1 Deklination von Nomen und Artikel *Skloňování podstatných jmen a členy*

Der bestimmte Artikel *Člen určitý*

Jestliže na něco ukazujeme nebo odkazujeme na něco, o čem už byla řeč, používáme člen určitý. V češtině v takové situaci používáme ukazovací zájmeno *ten, ta, to*.

	jednotné číslo (singulár)			množné číslo (plurál)
	rod mužský (maskulinum)	rod střední (neutrum)	rod ženský (femininum)	všechny rody
1. pád/nominativ	der Vater	das Kind	die Mutter	die Kinder
2. pád/genitiv*	des Vaters	des Kindes	der Mutter	der Kinder
3. pád/dativ	dem Vater	dem Kind	der Mutter	den Kindern
4. pád/akuzativ	den Vater	das Kind	die Mutter	die Kinder

Při skloňování podstatných jmen se většinou mění pouze člen. Tvary, kde se kromě členu mění i koncovka, jsou v tabulce označeny modře.

* 2. pád se v němčině v ústní komunikaci málokdy používá, proto je v tabulce vytištěný šedě.

Der unbestimmte Artikel *Člen neurčitý*

Mluvíme-li o nějaké osobě nebo věci poprvé, používáme člen neurčitý.

	jednotné číslo (singulár)			množné číslo (plurál)
	rod mužský (maskulinum)	rod střední (neutrum)	rod ženský (femininum)	všechny rody
1. pád/nominativ	ein Vater	ein Kind	eine Mutter	Kinder
2. pád/genitiv*	eines Vaters	eines Kindes	einer Mutter	{Kinder}
3. pád/dativ	einem Vater	einem Kind	einer Mutter	Kindern
4. pád/akuzativ	einen Vater	ein Kind	eine Mutter	Kinder

Neurčitý člen ein, ein, eine vlastně znamená *jeden, jedno, jedna* z mnoha.

V množném čísle člen zanikne, protože by neměl smysl.

Der negative Artikel *Člen záporný*

Od neurčitého členu je odvozen záporný člen kein, kein, keine. V jednotném čísle se skloňuje stejně jako ein, ein, eine, v množném jako určitý člen die. Nejčastěji se používá v 1. a 4. pádě, proto uvádíme zkrácenou tabulku:

	jednotné číslo (singulár)			množné číslo (plurál)
	rod mužský (maskulinum)	rod střední (neutrum)	rod ženský (femininum)	všechny rody
1. pád/nominativ	kein Vater	kein Kind	keine Mutter	keine Kinder
4. pád/akuzativ	keinen Vater	kein Kind	keine Mutter	keine Kinder

S výjimkou mužského rodu jsou tvary ve 4. pádě stejné jako v 1. pádě.

Gebrauch der Artikel *Užívání členů*

Člen neurčitý používáme tam, kde jde o osoby nebo věci dosud neznámé nebo blíže neurčené, zpravidla o nich mluvíme poprvé. Někdy může nahradit číslovku eins = jeden, jedno, jedna:

Ich trinke eine Cola. Dám si (jednu) colu.

Člen určitý používáme, jestliže na nějakou věc ukazujeme nebo odkazujeme:

Isst du noch die Bratwurst? *Sníš/Dáš si ještě tu klobásu?*

V některých ustálených spojeních se člen neuzívá („nulový člen“):

sporty, hry, hudební nástroje:

Spielst du Fußball? *Hraješ fotbal?*

Wir spielen Schach. *Hrajeme šachy.*

Er spielt Gitarre. *Hraje na kytaru.*

školní předměty:

Am Dienstag haben wir Geografie. *V úterý máme zeměpis.*

jídlo, pití (podstatná jména označující látku):

Ich esse gern Pizza. *Jím rád/a pizzu.*

Trinkst du Kaffee? *Piješ kávu?*

1.2 Plural *Množné číslo*

Koncovka množného čísla se nachází v našem slovníčku za podstatným jménem, např.:

das Heft, -e *sešit*

příčemž -e je koncovka množného čísla Hefte.

Rozdělení podstatných jmen podle koncovek množného čísla:

1. skupina: -e

a) -e: Hefte, Bleistifte, Projekte, Spiele

b) ÷e: Rucksäcke, Chöre, Pläne, Räume (se změnou kmenové samohlásky*)

2. skupina: -er

a) -er: Bilder, Kinder

b) ÷er: Fächer, Bücher, Häuser (se změnou kmenové samohlásky*)

→ často jednoslabičná podstatná jména rodu středního

3. skupina: - (bez koncovky)

a) -: Pinsel, Zimmer, Lehrer, Kugelschreiber

b) ÷: Brüder, Äpfel (se změnou kmenové samohlásky*)

→ vždy podstatná jména končící na -chen, -lein (zdrobněliny, např. Brötchen)

4. skupina: -(e)n

a) -n: Schulen, Tafeln, Schwestern

b) -en: Frauen, Jahreszeiten, Übungen

5. skupina: -nen

-nen: Lehrerinnen, Freundinnen, Schülerinnen

→ vždy podstatná jména rodu ženského končící na -in

6. skupina: -s

-s: Omas, Tipps, E-Mails, Fotos, Radiergummis

→ často slova cizího původu a slova končící na -a, -i, -o

* Změna kmenové samohlásky znamená změnu: a → ä, o → ö, u → ü

1.3 Komposita Složená slova

Nejčastější složená slova jsou podstatná jména (např. Deutschbuch učebnice němčiny), ale existují i přídavná jména (hellblau světlo modrý) a slovesa (fernsehen dívat se na televizi, dosl. daleko vidět, dívat se do dálky). Pokud si uvědomíš, z čeho se složené slovo skládá (dokážeš ho „rozebrat“), snadno porozumíš dalším složeným slovům.

Poslední slovo ve složenině určuje rod a skloňuje se (může tedy měnit tvar v množném čísle), ostatní slova se nemění: eine Hausaufgabe – viele Hausaufgaben jeden domácí úkol – mnoho domácích úkolů.

Nomen + Nomen Podstatné jméno + podstatné jméno

die Kugel + der Schreiber = **der** Kugelschreiber *kuličkové pero, propiska*
das Deutsch + das Buch = **das** Deutschbuch *učebnice němčiny*
das Eis + die Kugel = **die** Eiskugel *kopeček, dosl. „kulička“ zmrzlina*

Verb + Nomen Sloveso + podstatné jméno

essen + der Tisch = **der** Esstisch *jídelní stůl*
schlafen + das Zimmer = **das** Schlafzimmer *ložnice, dosl. spací pokoj ☺*
schwimmen + die Halle = **die** Schwimmhalle *krytý bazén, dosl. hala, kde se plave*

Ve složených podstatných jménech odpadá u slovesa koncovka infinitivu -en.

2. Adjektive Přídavná jména

Adjektiv im Prädikat Přídavné jméno v přísudku

Der Pullover ist blau. *Ten svetr je modrý.*
Das T-Shirt ist grün. *To tričko je zelené.*
Die Jacke ist schwarz. *Ta bunda je černá.*
Die Schuhe sind braun. *Ty boty jsou hnědé.*

Přídavné jméno v přísudku (ve spojení se slovesem být) se na rozdíl od češtiny neskloňuje a má jen jeden tvar pro všechny rody i množné číslo.

Skloňování přídavných jmen v přívlastku probereme později.

3. Pronomen Zájmena

3.1 Personalpronomen Zájmena osobní

1. pád /nominativ	ich já	du ty	er on	es ono	sie ona	wir my	ihr vy	sie oni, ony	Sie vy
3. pád /dativ	mir	dir	ihm	ihm	ihr	uns	euch	ihnen	Ihnen
4. pád /akuzativ	mich	dich	ihn	es	sie	uns	euch	sie	Sie

2. pád osobních zájmen není uveden, protože se neuzívá.

Tvar 3. osoby mn. č. Sie (s velkým písmenem) se používá jako zdvořilostní forma (v češtině vykání, v němčině „onikání“).

Pozor:

Vykáme-li více osobám, používáme stejně jako v jednotném čísle tvar Sie:

Meine Damen und Herren, bitte sprechen Sie langsam.

Dámy a pánové, prosím, mluvte pomalu.

Tykáme-li více osobám, používáme tvar ihr:

Kinder, habt ihr noch Hunger? *Děti, máte ještě hlad?*